

Bordás Bertalan

Pécsi Tudományegyetem, Interdiszciplináris Doktori Iskola

„Európa és a magyarság a 18–20. században” Doktori Program

A kiegyezést követő angolbarát külpolitika múltó epizódjai – id. gróf Andrassy Gyula anglofiliája és angol kapcsolatainak hatása az angol–osztrák–magyar kapcsolatokra.

Id. gróf Andrassy Gyula (1823–1890) külpolitikai tevékenységével korábban olyan történészek foglalkoztak, mint Diószegi István, Ian D. Armour, és a részben angol kapcsolatait feldolgozó Franz Josef Kos, vagy a család életébe betekintést nyújtó Schmal Alexandra, valamint a két világháború közötti időszak anglofil politikusa és magyar pénzügyminisztere, Hegedüs Lóránt. A dualista korszakot tekintve külügyminiszterünk emlékezete egybeforrt az első világháborút megelőző szövetségi rendszerek felállásával, a német orientációjú szövetségi politikával. Andrassyt azonban Széchenyi István és Deák Ferenc tanítványaként –kortársaihoz hasonlóan – jelentős angol hatás érte: ismerte például a korszak angol politikai vitáit, így például John Russell tevékenységét is. Egyúttal jelen volt politikai identitásában a nemzeti esszencializmus, ezen túlmenően pedig olyan elemek, mint John Stuart Mill liberalizmusa, Wesselényi Miklós művétől datálható szlávellenes nacionalizmus, végül az 1849–1867-es generáció sajátja, a Habsburg-párti nacionalizmus – a '67-es álláspont – és tradíció. A brit *National Archives* FO7 jelzetű iratai és a *Magyar Nemzeti Levéltár* P4 alatt található forrásai további betekintést nyújtanak Andrassy gróf anglofiliájába. Milyen megfontolások vezették a dualista politikust az 1872-es angol–osztrák–magyar szövetség tervezetéhez? Miképpen írt róla az angol bécsi nagykövet Andrew Buchanan? Hogyan írtak róla kortársai, például a Hont, azaz a „magyar *Timest*” szerkesztő Jókai Mór, és az angol politikai ügynökökkel kapcsolatban álló Apponyi Albert? Ki lehetett a titokzatos Montgelas gróf? Hogyan zajlott Andrassy találkozása a korszak brit konzervativizmusát

meghatározó miniszterelnökkel, a Metternich ideáival rokonszenvező Benjamin Disraelivel és a később szintén miniszterelnök Lord Salisburyvel? S végül miképpen sikerült Andrásynak megzaboláznia kedvenc lovát, az ifjabb Metternichet megtréfáló *Sunflower*? Előadásomban ezekre a nemzetközi és sokszor személyes kérdésekre keresem a választ, illetve szeretném bemutatni a kapcsolat- és eszmetörténetet is érintő kutatási eredményeimet a leginkább követjelentéseket, diplomáciai iratokat és magánleveleket felvonultató prezentációmban.

Kulcsszavak: Nagy-Britannia, Osztrák–Magyar Monarchia, Andrásy, Disraeli, International History